

Në pajtim me nenin 55 paragrafi 1 të Ligjit për Organizimin dhe Punën e Organeve të Administratës Shtetërore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11), si dhe në bazë të nenit 22 dhe nenit 25 të Ligjit për arsimin e mesëm ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40 / 2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30 / 2016, 127/2016, 67/2017 dhe 64/18) Ministri i Arsimit miratoi programin e shkurtuar për lëndën HISTORI për vitin II të arsimit të mesëm profesional katërvjeçarë

## 1. HYRJE

Programi i shkurtuar për lëndën mësimore HISTORI është i bazuar në qëllimet e vendosura nga programi mësimorë i lëndës i cili realizohet në mënyrë të rregullt në përputhje me planin e miratuar mësimor.

Programi i shkurtuar përcakton tema të caktuara dhe njësi mësimore që duhet të realizohen në 159 ditë mësimore, me ë' rast e respektohet fondi javor i orëve i përcaktuar me programin e rregullt , respektivisht realizimin e lëndës me 2 orë në jave ose 64 orë në vit me programin e shkurtuar.

Mësimdhënësi në planifikimin dhe realizimin e njësive mësimore nga programi i shkurtuar bazohet në qëllimet , nocionet, metodat dhe aktivitetet e parashtruara të programit të rregullt mësimor.

Qëllimet e mësimdhënies së historisë në arsimin e mesëm profesional trevjeçar janë që nxënësit të marrin njohuri thelbësore, të sistemuara, të përhershme dhe të konfirmuara shkencërisht nga e kaluara dhe e tashmja, të kontribuojnë në mendimin kritik dhe zgjimin e vetëdijes historike, duke ndërtuar një sistem të vlerave të sjelljes ndaj popullit dhe vendit të tyre , dhe ndaj popujve dhe vendeve tjera drejt drejt asaj që është një arritje civilizuese në botë, si dhe për të thelluar interesin për studimin e mëtejshëm të ngjarjeve dhe proceseve historike.

## 2. Pasqyrë e temave dhe njësive mësimore

Tema Maqedonia në antikitet 5 + 3 = 8

Tema realizohet me 5 orë përmbajtje e re dhe + 3 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është planifikuar të zgjasë 30 minuta

Përmbajtja

1. Maqedonia në parahistori
2. Krijimi dhe zhvillimi i shtetit maqedonas
3. Shteti maqedonas në kohën e Aleksandrit III
4. Kultura e Maqedonisë Antike
5. Maqedonia nën sundimin Romak

Tema Maqedonia në Mesjetë 9+ 5 = 14

Tema realizohet me 9 orë përmbajtje e re dhe + 5 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është planifikuar të zgjasë 30 minuta

Përmbajtja

1. Vendosja e sllavëve në Maqedoni
2. Shfaqja dhe zhvillimi i shkrim-leximit dhe kulturës sllave
3. Shkolla letrare e Ohrit
4. Lëvizja Bogomile
5. Shteti i Samoilit

6. Maqedonia në shekujt XI dhe XII
7. Maqedonia në shekujt XIII dhe XIV
8. Rënia e Maqedonisë nën sundimin osman
9. Rrethanat kulturore në Maqedoni deri në fund të shekullit XIV

Tema Maqedonia nën sundimin osman deri në mesin e shekullit XIX 4 + 2 = 6

Tema realizohet me 4 orë përmbajtje e re dhe + 2 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është planifikuar të zgjasë 30 minuta

Përmbajtja:

1. Ndryshimet socio-ekonomike dhe kulturore
2. Rezistenca kundër sundimit osman
3. Kryepeshkopata e Ohrit
4. Dobësimi i shtetit osman

Tema: Lufta nacionalçlirimtare e popullit maqedonas deri në luftërat Ballkanike 11 + 7 = 18

Tema realizohet me 11 orë përmbajtje e re dhe + 7 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është planifikuar të zgjasë 30 minuta

Përmbajtja

1. Rilindja në Maqedoni
2. Kriza Lindore dhe Maqedonia
3. Kryengritja e Razlovcit
4. Kryengritja maqedonase e Kresnës
5. Propaganda dhe pasojat e veprimeve të tyre
6. Organizata Revolucionare Maqedonase
7. Komiteti Suprem i Maqedonas dhe veprimtaria e tij
8. Kryengritja e Ilindenit
9. Republika e Krushevës
10. Situata në Maqedoni pas kryengritjes
11. Maqedonia gjatë sundimit të Xhonturqve

Tema : Maqedonia nga Luftërat Ballkanike deri në Pavarësi 11 + 7 = 18

Tema realizohet me 11 orë përmbajtje e re dhe + 7 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është planifikuar të zgjasë 30 minuta

Përmbajtja :

1. Maqedonia në Luftërat Ballkanike
2. Maqedonia në Luftën e Parë Botërore
3. Maqedonia nën sundimin e fqinjëve të saj
4. Maqedonia në Luftën e Dytë Botërore
5. Lëvizja nacionalçlirimtare në pjesën Pirinit dhe Egjeut të Maqedonisë
6. Krijimi i shtetit maqedonas
7. Republika Popullore e Maqedonisë brenda Federatës Jugosllave
8. Arsimi, shkenca dhe kultura
9. Kisha Ortodokse Maqedonase dhe bashkësitë e tjera fetare
10. Republika e pavarur dhe e mëvetësishme e Maqedonisë
11. Maqedonasit në botë dhe kombësitë tjera në Maqedoni

## 1. Rekomandimet didaktike

Mësimdhënësi mundet t'i zbatojë të gjitha metodat dhe teknikat mësimore të verifikuara në përputhje me qëllimet e definuara. Rekomandohet forcimi i sistemit të metodave problemore dhe krijuese , analitike-interpretative dhe integruese korelative. Mësimdhënësi duhet të iniciojë aktivitete të pavarura të nxënësve, t'i udhëheqë drejt mësimit të menduar receptive dhe të menduarit aktiv dhe ta korigjojë mësimin mekanik- receptive dhe mekanik aktiv.

Gjatë realizimit të programit të shkurtuar në lëndën mësimore në lëndën HISTORI të detyrueshëm për vitin II-të, mbështetja themelore është programi i rregullt mësimorë ( qëllimet konkrete, nocionet, aktivitetet dhe metodat e propozuara). Për realizimin e këtij programi nevojitet planifikimi i integruar respektivisht ndërlidhja e qëllimeve dhe përmbajtjeve si dhe planifikimi i mësimit me ndërlidhjen e mësimnxënies me përvojat e nxënësve. Për realizimin e lëndës mësimore, duhet të zbatohen forma dhe metoda interactive ( teknika e mësimit dhe aktivitet). Nga metodat interaktive do zbatohet puna me grupe, diskutime, stuhi mendimesh, analiza e teksteve dhe dokumenteve, studim rasti, por edhe metoda tradicionale: ligjërata të shkurtëra dhe biseda të fokusuara. Rekomandimet për përdorimin e fondit të shkurtuar të orëve janë të dhëna si orientim së bashku me qëllimet dhe temat konkrete/ përmbajtjet shpërdarja e të cilave nuk është e kufizuar por mësimdhënësit i jepet hapsirë që shpërndarjen ta bëjë në përputhje me e ndryshme të cilat paraqiten gjatë realizimit.

Nxënësi duhet vazhdimisht të nxitet dhe motivohet që mësimin ta ndjekë në kontinuitet dhe në mënyrë aktive në përvetësimin e përmbajtjeve të reja , në zhvillimin e mendimit kritik gjatë të mësuarit, në zhvillimin e mundësive dhe aftësive të cilat janë të rëndësishme qenësore për ardhmërinë e jetës së tij.

Me rastin e shpërdarjes respektivisht rradhitjes së orëve lejohet kreativiteti dhe elokuenca e mësimdhënësit në realizimin e qëllimeve mësimore.

Kontrollimi i diturive të nxënësve realizohet në të gjitha fazat e procesit mësimor respektivisht, gjatë realizimit të përmbajtjes së re mësimore, gjatë përsëritjes, kontrollimit,

sistematizimit, ushtrimeve dhe hulumtimit. Kontrollimi realizohet me teknika të ndryshme për punë; me tekste historike, material ilustrues, analizë të pavarur të teksteve historike dhe ilustrimeve, interpretimi i dokumenteve historike dhe vlerësimi i interpretimeve të ndryshme. Gjatë ndjekjes dhe notimit zbatohen mënyra të ndryshme ( kontrollimi me gojë dhe me shkrim, teste të diturisë, përpilimi i punëve seminarike, referate, aktivitete të nxënësve në orë mësimore etj. )

Mësimdhënësi do të përdorë mjete mësimore të cilat janë të përcaktuara me programin e rregullt mësimor.

#### **4. Normativi për kuadrin mësimorë**

Programin e shkurtuar mësimorë e realizon mësimdhënësi në pajtim me normativin për kuadrin mësimorë të përcaktuar në programin e rregullt mësimor.

Programin e shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore HISTORI për vitin II- rë në arsimin e mesëm profesional katërvjeçarë për vitin shkollorë 2020/2021 e miratoi

Ministri

Milla Carovska